

УДК 37.013.73

Цитування:

Гордєєв С. І. Концептуальні засади режисури сучасної української драматургії. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 4. С. 440–445.

Gordeyev S. (2024). Conceptual Principles of Directing Modern Ukrainian Dramaturge. National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal, 4, 440–445 [in Ukrainian].

Гордєєв Сергій Іванович,
кандидат мистецтвознавства, професор,
професор кафедри режисури,
Харківська державна академія культури
заслужений діяч мистецтв України,
<https://orcid.org/0000-0002-5654-0837>
sergeygordeyev1402@gmail.com

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕЖИСУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДРАМАТУРГІЇ

Мета статті – концептуалізувати особливості режисерського рішення творів сучасної української драматургії крізь призму тенденцій розвитку театрального мистецтва 2014–2024 рр. **Методологія дослідження.** Застосовано комплекс загальнонаукових та мистецтвознавчих методів: методу теоретичного аналізу, системного та типологічного методу, методу спостереження, методу компаративного аналізу, методу мистецтвознавчого аналізу та ін. **Наукова новизна.** Досліджено особливості театральної режисури крізь призму проблематики постановки творів сучасної української драматургії. Обґрунтовано активізація звернення театральними режисерами до творів сучасної української драматургії у зв'язку з посиленням національно-патріотичного руху за часів Революції Гідності та з початком російсько-української війни (з 2014 р. і донині). На основі компаративного аналізу виявлено спільні та відмінні характеристики режисерських підходів до постановок сучасних українських п'єс на сценах драматичних та незалежних театрів (документальний театр). Проаналізовано специфіку вирішення сценічного простору, сценографічного оформлення та використання мультимедійних технологій в контексті особливостей постановок сучасних творів. **Висновки.** Дослідження виявило, що сучасна українська драматургія відкрита для різноманітних режисерських інтерпретацій. Через характеристику твору, осмислення наративу, візуалізацію розвитку сюжету та загальний напрям сценічної дії відчутно проявляється авторське режисерське розуміння та основні професійні налаштування представників сучасного українського театру. Незважаючи на індивідуальність режисерського почерку, специфіку авторської інтерпретації та унікальність режисерських концепцій, спільними постановочними аспектами є: мінімізація сценографічного оформлення, використання мультимедійних технологій (відеопроєкції та ін.), звернення до прийомів умовного театру, розкриття правди та відвертості авторського висловлення через оригінальну образність. Характерна для постановок сучасної драматургії мінімізація сценографічного оформлення, в окремих випадках обігрування концепції порожнього простору П. Брука, водночас зміщує акцент на репрезентацію всіх аспектів інтимно-психологічного часопростору героїв, посилення мізансценічним малюнком їх спогадів та особистісних переживань до рівня сакралізації; аскетичному світу предметів у виставах надано особливу вагу, виводячи на рівень знаку чи символу.

Ключові слова: театральна режисура, сучасний театр, сучасна українська драматургія, режисерська концепція, візуальний ряд, мізансценічний малюнок.

Gordeyev Serhiy, Honoured Artist Worker of Ukraine, Candidate of Art Criticism, Professor, Professor at the Department of Directing, Kharkiv State Academy of Culture Kharkiv

Conceptual Principles of Directing Modern Ukrainian Dramaturge

The purpose of the article is to conceptualise the features of the directorial decision of works of modern Ukrainian dramaturgy through the prism of the trends in the development of theatrical art in 2014–2024. **Research methodology.** A complex of general scientific and art history methods was applied: the method of theoretical analysis, the system and typological method, the method of observation, the method of comparative analysis, the method of art history analysis. **Scientific novelty.** The features of theatrical directing were studied through the prism of the problems of staging works of modern Ukrainian dramaturgy. The intensification of the appeal of theatrical directors to the works of modern Ukrainian dramaturgy in connection with the strengthening of the national-patriotic movement during the Revolution of Dignity and the beginning of the Russian-Ukrainian war (from 2014 to the present day) is substantiated. Based on a comparative analysis, common and distinctive characteristics of directorial approaches to the production of modern Ukrainian plays on the stages of dramatic and independent theatres (documentary theatre) were identified. The specifics of the solution of the stage space, scenographic design and the use of multimedia technologies in the context of the features of the productions of modern works were analysed. **Conclusions.** The study revealed that modern Ukrainian dramaturgy

is open to various directorial interpretations. Through the characterisation of the work, the understanding of the narrative, the visualisation of the plot development and the general direction of the stage action, the author's directorial understanding and the main professional settings of the representatives of modern Ukrainian theatre are noticeably manifested. Despite the individuality of the director's handwriting, the specificity of the author's interpretation and the uniqueness of the director's concepts, common production aspects are: minimisation of scenographic design, the use of multimedia technologies (video projections), recourse to conventional theatre techniques, the disclosure of the truth and frankness of the author's expression through original imagery. Characteristic for the productions of modern dramaturgy is the minimisation of scenographic design, in some cases playing on the concept of empty space by P. Brook, while at the same time shifting the emphasis to the representation of all aspects of the intimate and psychological time-space of the characters, the enhancement of their memories and personal experiences by the mise-en-scene drawing to the level of sacralisation; the ascetic world of objects in the performances is given special weight, bringing it to the level of a sign or symbol.

Keywords: theatre direction, modern theatre, modern Ukrainian dramaturgy, director's concept, visual series, mise-en-scene drawing.

Актуальність дослідження. Український театр у перші десятиліття XXI ст., розвиваючись під впливом провідних тенденцій сценічного мистецтва, все більше тяжіє до пошуку нових форм і змісту. Радикальне розширення режисерської лексики, збагачення виражальних засобів та художніх підходів надає потужний інструментарій для здійснення актуальних постановок за творами сучасних українських драматургів, репрезентації власного бачення злободенних сюжетів, осмислення піднятих авторами питань, багато з яких є рефлексією на складні соціокультурні та суспільно-політичні події в Україні. Вистави за творами Н. Ворожбит, С. Жадана, Н. Неждани, М. Матіос, Д. Тернового, В. Маковій та ін., представлені на сценах українських державних і незалежних театрів протягом 2010-2024 рр. у різноманітних режисерських інтерпретаціях та сценічних формах відображають гострі ситуації та проблеми сучасного українського суспільства. Актуальність їх дослідження зумовлена важливістю теоретизації практики режисерських втілень для вітчизняної наукової бази.

Мета статті – концептуалізувати особливості режисерського рішення творів сучасної української драматургії крізь призму тенденцій розвитку театрального мистецтва 2014-2024 рр.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження різноманітних аспектів розвитку українського театру загалом та театральної режисури перших десятиліть XXI ст. зокрема є одним із важливих і актуальних напрямів сучасного мистецтвознавства, свідченням чого є широкий масив наукових досліджень та публікацій (Т. Бойко, С. Васильєва, А. Веселовської, М. Гринишиної, І. Іващенко, М. Кондратьєва, О. Лачко, Г. Липківська, В. Мізак, Р. Никоненко, М. Татаренко, В. Стрельчук, В. Фіалко та ін.). Серед іншого

дослідницьку увагу привертає проблематика постановок творів сучасної української драматургії. Так, наприклад, режисерсько-драматургічні пошуки сучасних українських митців аналізує О. Апчел [1]; вектор розвитку української драматургії і театру 2014-2021 рр. розглядає О. Бондарєва [2]; окремі аспекти означеної проблематики висвітлює Ю. Мельничук [7] у статті, присвяченій виявленню новітніх підходів в роботі режисера над літературними текстами в процесі створення вистави; О. Спольська та Н. Зеленіна в науковій публікації, предметом дослідження якої є вплив режисерських рішень на інтерпретацію тексту в сучасному театрі [9]; теми, ідеї та форми подачі в постановках сучасних п'єс, які рефлексують на тему війни в 2022-2024 рр. розглядає В. Котенок [6] та ін.

Проте найменш дослідженим наразі лишається аспект режисерських інтерпретацій сучасних українських драматичних творів, що потребує подальшого мистецтвознавчого осмислення.

Виклад основного матеріалу. Дослідження феномену сучасної української драматургії, зважаючи на основоположне значення в драмі слова, зазвичай пов'язане з аналізом тексту п'єси. Водночас виходячи із запропонованого О. Чирковим [10, 108] трактування поняття «драматургія», сучасну українську драматургію розглядаємо як історично сформований метавид національного мистецтва кінця XX – початку XXI ст. (умовно кажучи, чверть століття), метою і сенсом якого є створення вистави, а отже не менш важливим постає питання специфіки її втілення на сцені, як ап'юрі орієнтованої не лише на читача, а й на глядача, та формування новаторської естетики українського театру.

Інтерес до сучасної української драматургії безпосередньо пов'язаний з національною та культурною самоідентифікацією, посиленням ідеї

національної гідності, патріотизму. Свідченням цього є трансформація репертуарної політики державних театрів – якщо до середини 2010-х рр. постановки сучасних українських п'єс були скоріше винятками (наприклад, «Нація» М. Матіос, режисер Р. Держипільський, Івано-Франківський національний академічний драматичний театр ім. Івана Франка, 2010 р.; «Гімн демократичної молоді», режисер Ю. Одинокій, 2011 р. та «Квітка будяк» Н. Ворожбит, режисер С. Мойсеєв, 2013 р., Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка; та ін.), то події Євромайдану та Революції Гідності суттєво вплинули на зміну ситуації.

У контексті проблематики розвитку сучасної української драматургії неможливо не відмітити її безпосередній зв'язок з появою та популяризацією в другій половині 2010-х рр. в Україні нових театральних форм, зокрема різних типів документального театру (форм-театр, вербатім-театр, проєктний театр або театр для діалогу) [3, 2]. Так, наприклад, у грудні 2014 р. на сцені Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка режисер А. Май здійснив постановку документальної вистави «Щоденники Майдану» за Н. Ворожбит. Форма документального театру зумовила використання відповідних режисерських підходів та принципів з метою створення і занурення глядача в специфічну атмосферу відсутності четвертої стіни (зокрема, один з акторів починає спілкування з глядачами безпосередньо на вході в зал, протягом вистави шестеро виконавців постійно перебувають в діалозі з глядачами). Вистава, що у трактуванні А. Мая окрім політичного, набула глибинного філософського-психологічного забарвлення, відбувається в порожньому просторі сцени (практично без реквізиту), в якому актори не створюють образи персонажів, а лише портретують реальних людей за відеозаписами (на їх основі власне і написано текст п'єси).

Ю. Мельник акцентує на тому, що на сучасному етапі, «текст не є чимось недоторканим і режисер при постановці як класичного, так і сучасного твору драматургії створює свою літературну редакцію і нерідко вносить суттєві зміни відповідно власній концепції» [7, 270]. Наголосимо, що такий підхід властивий багатьом українським режисерам. У 2015 р. на сцені Черкаського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. Тараса Шевченка режисером С. Демешко було здійснено постановку власної інсценізації за поетичними

творами С. Жадана зі збірки віршів «Вогнепальні та ножові», «Динамо Харків», а також оповіданнями «Месопотамія», «Біг Мак та інші історії», «Анархія в Україні». Виходячи зі спрямування вистави на молодого глядача, режисер максимально відходить від класичного розуміння театральної постановки, в прагненні показати сучасність, розкрити глибинність життя Зважаючи на експериментальний формат вистави та специфіку сценічного простору (постановку було здійснено у фое театру, на другому поверсі) режисер вибудовує візуальний ряд з акцентом на мінімалізм буденних декорацій та створенні інтимної атмосфери засобами сценічного освітлення. Варто зазначити, що вистави за текстами С. Жадана посідають особливе місце в творчості українських режисерів 2010–2024 рр., незважаючи на те, що основний творчий доробок митця складають поетичні та прозові твори («Червоний Елвіс», Харківський театр «Арабески», 2010 р.; «Депеш Мод», режисер М. Бартль, Харківський театр для дітей та юнацтва, 2015 р.; «Приморська пустка», режисер Є. Якубовська, «Склад 2'0», 2016 р.; «Гагарін і Барселона» за оповіданнями Р. Горового, Л. Дереші та С. Жадана, Київський академічний Молодий театр, режисер А. Білоус, 2017 р.; «Покоління пепсі» за мотивами творів, Київський академічний театр на Печерську, режисер В. Літкевич, 2019 р.; «Я буду твоїми очима», режисер А. Дарела, Національний драматичний театр імені Марії Заньковецької, 2024 р. та ін.).

Психологічна складна п'єса С. Жадана «Хлібне перемир'я» про кілька днів з життя мешканців «сірої зони» на Луганщині в липні 2014 р., які опинилися між двох вогнів і не мають можливості вибратися вперше була поставлена на сцені Київського академічного театру драми і комедії на лівому березі Дніпра режисером С. Жирковим (2020 р.). Властивий режисерському почерку епатаж проявляється у пошуку певного акценту прочитання твору, який стає головним у процесі художнього трактування його образу. Міфологічні алюзії, характерні для тексту С. Жадана у виставі репрезентовано у пластичних рішеннях та освітленні – протягом сценічної дії життя персонажів час від часу показано ніби в паралельному світі – на залитій мертвенно-блідим світлом сцені, герої рухаються як зомбі під зловісно-механічний звуковий супровід [4]. Таким чином режисер намагається розкрити для глядача незворотний фінал – персонажі приречені, вони практично вже мертві. У постановці вдало використано відеопроєкцію –

зокрема на початку вистави на всю сцену проєктуються кадри чорно-білої хроніки з дитинства головного героя.

Драматичні вистави, в яких підіймається тема війни на Донбасі кидає виклик обґрунтованості тогочасної домінуючої ідеології, що оточує національну ідентичність, підриваючи принципи проросійських позицій і тим самим демонструючи, як міфи, що оточують національну ідентичність, пов'язують деяких українців, а серед інших викликають жорстокі розриви. Постановки п'єс, присвячених трагедії російсько-української війни, переселенців та ін. пропонують більше, ніж відповіді на мейнстрим, надають нові, альтернативні концепції осмислення сучасності.

Загалом використання медіагаджетів та мультимедійних технологій є однією з тенденцій режисерсько-постановочних рішень вистав за творами сучасних українських драматургів. Великою мірою це зумовлено необхідністю розробки альтернативних способів підтримки уваги та інтересу глядача. Одним із показових прикладів є вистава «Квітка будяк» за п'єсою Н. Ворожбит, написаної за мотивами п'єси М. Куліша «Маклена Граса», постановку якої в 2013 р. було здійснено С. Мойсеєвим, головним режисером Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка (2012–2017) в рамках відновлення започаткованого ще в 1920 р. напряму роботи з сучасною українською драматургією. У співпраці з художником-постановником

А. Александровичем-Дочевським С. Мойсеєв створює величезний умовний простір-подвір'я з двома парами вуличних ліхтарів і смітників, вуличним екраном та двома елементами типових квартир-сот (їх мобільність надає можливості для монтажу в режисурі), а також фотопортретом-задником сцени театру, що виконує функцію екрана-фантазії. Основною постановочною задумкою режисера стало проєктування відео (художник із відео І. Александрович) як на весь сценічний простір в цілому, так і на вуличний екран. С. Мойсеєв відводить відео роль самостійного персонажа, який, у розмаїття своїх проявів (відеосюжетів) взаємодіє з акторами в процесі створення сценічної поліфонії [8].

Театральні режисери переглядають підходи до інтерпретації сучасної драматургії, залучають елементи естетичної комунікації для покращення видовищності постановки, з метою посилення ідейно-тематичного звучання, розстановки необхідних акцентів та ін.

Виходячи з того, що медіа стали невід'ємною частиною буденного життя сучасного глядача, режисери в більшості випадків надають пріоритет створенню медіа-інтенсивного театального досвіду. Використання техніки змішаних медіа посилює режисерську інтерпретацію та забезпечує зв'язок з вимогами глядача засобами навмисного використання естетичної комунікації, інтермедіальності, попереднього запису звуку, медіації та медіатизації, а також видовища. Наприклад, надзвичайно органічно використано мультимедійні технології у виставі «Погані дороги» Н. Ворожбит в режисурі Т. Трункової (прем'єра 2018 р.). – на задник сцени, на якому встановлено екран, проєктується відео з автореєстратора машини, що рухається дорогою вночі. П'єса складається з шести новел – окремих історій шести різних людей, життя яких, так чи інакше, пов'язано з війною. Кожну з них режисерка відтінює цитатами з картин-мемів Рене Маргіта, Марка Шагала, Фріди Кало та інших відомих художників, які викликають необхідні їй авторському задуму асоціації [5].

М. Голенко, колишній головний режисер Одеського театру імені В. Василька та Дикого театру (Київ), який у 2023 р. став очільником Львівського театру імені М. Заньковецької, відводить сучасній українській драматургії важливе місце в репертуарі драматичного театру. У квітні 2022 р. з акторами Одеського академічного українського театру імені В. Василька ним було здійснено постановку вистави «Саша, винеси сміття» Н. Ворожбит – як репетиції, так і покази проходили під сценою. Специфічний сценічний простір з поворотним колом замість стелі створює цікавий ефект, а в якості декорацій використано дерев'яні конструкції, накриті старими килимами. На відміну від багатьох інших постановок п'єси, головний герой – Саша (О. Самученко), а власне його привид, вдягнений не у цивільний білий чи чорний одяг, а у форму ЗСУ. Головною ідеєю вистави є єднання українців, посилення патріотизму, формування національної ідентичності, необхідності захищати свою землю. У вересні 2022 р. М. Голенком було здійснено постановку вистави «Зернохочище» Н. Ворожбит із колективом Рівненського обласного музично-драматичного театру. У співпраці з художницею Ю. Зауличною режисеру вдалося візуалізувати гострий історико-культурний контекст трагедії Голодомору, провівши умовну паралель з сучасними подіями в Україні, акцентуючи на ворожому ставленні країни-агресора до українців та народних

традицій, прагненні принизити національну ідентичність. «Зернохвище» - одна з небагатьох постановок сучасної драматургії, яку можна розглядати як багатоаспектний сценічний твір зі складним пластичним рішенням та сценографією, в якому залучений великий акторський склад. Вистава вирішена в колористиці холодного сірого (високі алюмінієві полиці, паркан, візки з супермаркету) та яскраво червоного (диван, елементи костюмів). Ці постановки дозволяють говорити про характерні режисерському почерку митця детальне опрацювання тексту з метою розкриття створеного автором Всесвіту, тяжіння до посиленої актуалізації драматичного матеріалу, а власне виокремлення та розвиток одвічних сенсів, звернення до естетики умовного театру, зокрема використання колажу, гротеску, ретельної побудови світлової партитури, метод кінематографічного монтажу та ін.

Варто зазначити, що постановка сучасної української драматургії вимагає специфічного інструментарію та режисерського підходу. Актуальність піднятих в ній питань і злободенність матеріалу практично унеможливує використання концепції зміни просторово-часового континууму та багатьох інших режисерських прийомів і методів, характерних для художньо-постановочних рішень класичної драматургії. Аналізуючи представлені у театральному вимірі 2010-2024 рр. вистави можна констатувати, що більшість постановок здійснено молодими режисерами, які здебільшого надають перевагу творчим експериментам з новими театральними формами.

Висновки. Дослідження виявило, що сучасна українська драматургія відкрита для різноманітних режисерських інтерпретацій. Через характеристику твору, осмислення наративу, візуалізацію розвитку сюжету та загальний напрям сценічної дії відчутно проявляється авторське режисерське розуміння та основні професійні налаштування представників сучасного українського театру.

Аналізуючи вищеназвані вистави, можна констатувати, що незважаючи на індивідуальність режисерського почерку, специфіку авторської інтерпретації та унікальність режисерських концепцій, спільними постановочними аспектами є: мінімізація сценографічного оформлення, використання мультимедійних технологій (відеопроєкції та ін.), звернення до прийомів умовного театру, розкриття правди та відвертості авторського висловлення через

оригінальну образність. Техніка змішаних медіа, що включає використання кількох видів медіа, є квінтесенцією постановок сучасної української драматургії – у багатьох постановках вона використовується з метою посилення режисерської інтерпретації і створення театрального досвіду, орієнтованого на медіа. Характерна для постановок сучасної драматургії мінімізація сценографічного оформлення, в окремих випадках обігрування концепції порожнього простору П. Брука, водночас зміщує акцент на репрезентацію всіх аспектів інтимно-психологічного часопростору героїв, посилення мізансценічним малюнком їх спогадів та особистісних переживань до рівня сакралізації. Незважаючи на обмеженість світу предметів у виставах, який можна охарактеризувати як аскетичний, режисери надають їм особливої ваги, виводячи на рівень знаку чи символу.

Література

1. Апчел О. А. Документальний театр у театральній культурі пострадянського простору, зокрема сучасної України. *Культура України*. 2011. Вип. 33. С. 199–204.
2. Бондарева О. Українська драматургія і театральний контекст після Революції гідності: куди рухаємося і що толеруємо? *Збірник наукових праць (філологічні науки)*. 2021. № 18. С. 6–12.
3. Бурнашов І. Ю. Проблеми біженців та вимушених переселенців у вимірах сучасного українського театру. *ДЗК*. 2017. Вип. 12/6. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2017/pereselenc%D1%96.pdf (дата звернення: 05.06.2023).
4. Володарський Ю. Вистава «Хлібне перемир'я»: як Жирков Ждана переінакшив. *Yabl*. 2020. URL: <https://yabl.ua/2022/01/26/vistava-hlibne-peremirya-yak-zhirkov-zhadana-pereinakshiv> (дата звернення: 01.10.2024).
5. Гайшинець А. «Погані дороги». Війна без війни. *LB.ua*. 2019. URL : https://lb.ua/culture/2018/10/02/408946_pogani_dorogi_viyna_bez_viyni.html (дата звернення : 01.10.2024).
6. Котенок В. Сучасні тексти на сцені: теми, ідеї, форми подачі. *Кіно-Театр*. 2024. № 5. С. 9–10.
7. Мельничук Ю. С. Режисерська концепція як шлях до створення образної системи вистави. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2021. № 3. С. 267–272.
8. Овчаренко О. Приховані витоки міфу. *I-ua.tv*. 2019. URL: <https://i-ua.tv/culture/14891-rykhovani-vyutoku-mifu> (ата звернення : 09.11.2024).
9. Спольська О. В., Зеленіна Н. В. Режисюра в сучасному театрі: аналіз стилів та впливу режисерських рішень на інтерпретацію тексту. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2024. Вип. 48. С. 235–241.

10. Чирков О. Драматургія – мистецтво драми? *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2006. Вип. 30. С. 104–109.

References

1. Apchel, O. A. (2011). Documentary Theatre in Theatrical Culture of the Post-Soviet Space, in particular Modern Ukraine. *Culture of Ukraine*, 33, 199–204 [in Ukrainian].
2. Bondareva, O. (2021). Ukrainian Dramaturgy and Theatrical Context after the Revolution of Dignity: Where are we Moving and what are we Tolerating? *Collection of Scientific Works (Philological Sciences)*, 18, 6–12 [in Ukrainian].
3. Burnashov, I. Yu. (2017). Problems of Refugees and Internally Displaced Persons in the Dimensions of Modern Ukrainian Theatre. *State Library*, 12/6. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2017/pereselenac%D1%96.pdf [in Ukrainian].
4. Volodarskyi, Yu. (2020). The Play "Bread Truce": How Zhirkov Transformed Zhdana. *Yabl*. URL: <https://yabl.ua/2022/01/26/vistava-hlibne-peremi-rya-yak-zhirkov-zhadana-pereinakshiv> [in Ukrainian].
5. Haishynets, A. (2018). "Bad Roads". *War without War*. LB.ua. URL: https://lb.ua/culture/2018/10/02/408946_pogani_dorogi_viyna_bez_viyni.html [in Ukrainian].
6. Kotenok, V. (2024). Modern Texts on Stage: Themes, Ideas, Forms of Presentation. *Kino-Teatr*, 5, 9–10 [in Ukrainian].
7. Melnychuk, Yu. S. (2021). Director's Concept as a Way to Create a Figurative System of Performance. *Herald of the National Academy of Culture and Arts Management*, 3, 267–272 [in Ukrainian].
8. Ovcharenko, O. (2019). Hidden Origins of Myth. *I-ua.tv*. URL: <https://i-ua.tv/culture/14891-prykhovani-vytoky-mifu> [in Ukrainian].
9. Spolska, O. V., & Zelenina, N. V. (2024). Directing in Modern Theatre: Analysis of Styles and the Influence of Directorial Decisions on the Interpretation of the Text. *Directing in Modern Theatre: Analysis of Styles and the Influence of Directorial Decisions on the Interpretation of the Text*. *Ukrainian Culture: Past, Present, Ways of Development*, 48, 235–241 [in Ukrainian].
10. Chyrkov, O. (2006). Dramaturgy – the Art of Drama? *Bulletin of Ivan Franko Zhytomyr State University. Philological Sciences*, 30, 104–109 [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 10.10.2024
Отримано після доопрацювання 12.11.2024
Прийнято до друку 19.11.2024*